

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА
ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
(Соборноправна)

БЮЛЕТЕНЬ

Благовісництва
й Краєвої Ради
УАПЦ в Західній
Німеччині

КАЛЕНДАР
на червень 1956 року

3. VI. Неділя Самарянки. Св. Рівноапостольних Константина і Єлени. Глас 4. Ран. Єванг. Іо. 20, 1—10. Літург. Ап. Діянь 11, 19—26, 29—30. Єванг. Іо. 4, 5—42.
10. VI. Неділя Сліпого. Глас 5. Ран. Єванг. Іо. 20, 11—18. Літург. Ап. Діянь 16, 16—34. Єванг. Іо. 9, 1—38.
13. VI. Середа. Оддання Великодня. Літург. Ап. Діянь 18, 22—28. Єванг. Іо. 12, 36—47.
14. VI. Четвер. **Вознесення Господнє**. Ран. Єванг. Марк. 16, 9—20. Літург. Ап. Діянь 1, 1—12. Єванг. Лк. 24, 35—53.
17. VI. Неділя Св. Отців Першого Вселенського Собору. Глас 6. Ран. Єванг. Іо. 21, 1—14. Літург. Ап. Діянь 20, 16—18, 28—36. Єванг. Іо. 17, 1—13.
23. VI. Субота поминальна. Літург. Ап. Діянь 28, 1—31. 1 Фесал. 4, 13—17. Єванг. Іо. 21, 15—25. Іо. 5, 24—30.
24. VI. Неділя Зелені Свята або **Св. Тройця**. Ран. Єванг. Іо. 20, 19—23. Літург. Ап. Діянь 2, 1—11. Єванг. Іо. 7, 37—52, 8, 12.
25. VI. Понеділок. **День Святого Духа**. Літург. Ап. Єфес. 5, 9—19. Єванг. Мтв. 18, 10—20.
30. VI. Субота. Оддання свята П'ятидесятниці. Літург. Ап. Римл. 1, 7—12. Єванг. Мтв. 5, 42—48.

**УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТА І ПРОПАМ'ЯТНІ ДНІ
В ЧЕРВНІ.**

5. VI. 1709 Гетьман Мазепа отримав зі шведським королем Карлом XII.
20. VI. 1948 в Авгсбурзі, Німеччина організувалася Українська Національна Рада на еміграції.
23. VI. 1917 Проголошено в Києві 1 Універсал Української Центральної Ради.

КАЛЕНДАР
на липень 1956 року.

1. VII. Неділя 1-а по П'ятидесятниці або всіх Святих. Запусти. Глас 8. Ран. Єванг. Мтв. 28, 16—20. Літург. Ап. Євр. 11, 33, 12—2. Єванг. Мтв. 10, 32—33, 37—38, 19, 27—30.
2. VII. Понеділок. Початок Петрівки.
7. VII. Субота. **Різдво Св. Предтечі й Хрестителя Господнього Іоана**. Ран. Єванг. Лк. 1, 24—25, 57—68, 76, 80. Літург. Ап. Римл. 13, 12—14, 14, 4. Римл. 3, 19—26. Єванг. Лк. 1, 1—25, 57—78, 76; 80.
8. VII. Неділя 2-га по П'ятидесятниці або всіх Святих. Глас 1. Ран. Єванг. Марк. 16, 1—8. Літург. Ап. Римл. 2, 10—16. Єванг. Мтв. 4, 18—23.
11. VII. Середа. Кінець Петрівки.

Миколай Борецький

Митрополит Київський і Всієї України.

(До двадцятої річниці після його смерті)

«Поруч із розп'ятим тількищо митрополитом Василем, на мене чекає мій хрест. З безмежної любові до Бога, до нашого народу, я готовий на жертву. Нехай буде воля Все-вишнього»...

(З промови митрополита Миколая на 2-му Всеукраїнському Церковному Соборі в Києві в 1927 р.).

«Борецький о. Миколай Миколаевич, син священика, народився 6-го грудня 1879 року в м. Сарнах на Київщині. П'ятирік осиротів і залишився на руках матері та близької рідні. Духовну освіту одержав в Уманській школі і Київській семінарії, яку закінчив 1901 року. Того ж року було його призначено за вчителя до двохкласної школи м. Липівця на Київщині, а 1902 року, після закінчення коротко-термінових курсів в м. Харкові, переведено до второкласової учительської школи до села Кирилівки на Звенигородщині. З 1904 року почалося його священство: спочатку в парафії села Коханівки на Поділлі, потім села Малої Жмеринки, далі Жмеринки і м. Гайсину, що теж на Поділлі. Поруч із священством довелося о. Миколаю Борецькому і законовчителивати: в с. Коханівці в однокласовій міністерській школі, в с. Жмеринці в однокласовій парафіяльній і двохкласовій залізничній школах, в м. Жмеринці в хлоп'ячій і дівочій гімназіях, в м. Вінниці в Учительському інституті, в м. Черкасах в учительській семінарії та в м. Гайсині в дівочій гімназії.

1914 року було його запрохано 259 піх. полком виступити на війну, де о. Миколай Борецький пробув до 1916 року, виконуючи обов'язки військового священика і благочинного 65 пішої дивізії. 1921 року із-за проваджень церковних служб на українській мові, було його підвергнуто різним тяжким утикам з боку слав'янської Церкви (Кам'янець-Подільським епископом Російської Церкви Піменом), і того ж року 1921 о. Миколай Борецький фактично приєднався до УАПЦ. 1922 року о. Миколая Борецького в м. Гайсині було поставлено на епископа УАПЦ, згідно обранню Київського 1-го Всеукраїнського Православного Церковного Собору, і залишено повітовим епископом Гайсинщини. 1924 року о. Миколай Борецький, за дорученням ВПЦРади, два місяці (червень-липень) працював на Полтавщині. 1927 р. в місяці червні, його запрохано до Звениговщини. Другим Всеукраїнським Православним Собором 24 лютого (1927 р.) його обрано на митрополита всієї України. Задовідмінним стажем від-вець. Дітей не має^{1/}.

1/ «Церква і Життя» ч. 5. 1927 р. стор. 377.

ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ МИТРОПОЛИТА МИКОЛАЯ.

Ще до революції 1917 року, працюючи настоятелем Св.-Миколаївського («Старого», як його називали) Гайсинського Собору, о. Миколай Борецький визначився як громадський і церковний діяч-урянець. Вся національно свідома інтелігенція Гайсинщини завжди гуртувалася коло високоавторитетного свого пастиря.

Українська Автокефальна Православна Церква поклала початок свого відродження в роки тяжких національно-революційних змагань та громадянської війни (1917—1921). В цих умовах почалося відродження Української Православної Церкви і на Гайсинщині в наслідок діяльності настоятеля Собору в Гайсині, при співчасті інтелігенції та свідомого міщанства й селянства.

В 1921 році о. Миколай Борецький влучився в рух відродження УАПЦ, приєднався до Ней. В 1922 від був поставлений на єпископа Гайсинського. Авторитет його зростав з дня на день. Своїми пастирськими змістовими промовами він полонив населення своєї округи. Учительство й інтелігенція Гайсинщини масово пішла до священичої праці, і як оповідає живий свідок: «Не було ні одної Служби Божої, щоб на ній не було висвячено нового священика чи диякона»^{2/}.

Гайсинщина, Полтавщина, Єлисаветградщина згадують єпископа Миколая з великою повагою й пошаною. Авторитет його був великим серед населення всієї України. Цього не могла не зауважити совєтська влада й органи ЧК-ГПУ-НКВД. Вже з перших років відродження Української Автокефальної Православної Церкви (1921—1925 р.р.) совєтська комуністична влада вирішила зліквідувати її, бо це була Церква Українського народу. Ця влада стала підготовлювати до цього так звану «громадську опінію», почала арештувати перших єпискотів (митр. Василя, архиєпископа Олександра Ярещенка). Вона не забула й єпископа Гайсинського Миколая Борецького. Московська «Правда» з 25 листопада 1925 р. і Харківський «Комуніст» з 27 квітня 1926 р., простилаючи тернисту дорогу УАПЦ і її священодіячам та церковподіячам, рядом з наміченими до знищенні: митрополитом Василем, арх. Нестором Шараївським, проф. Чехівським, Костем Товкачем, арх. О. Ярещенком згадали й ім'я єпископа Миколая Борецького, обвинувачуючи його, як «члена украйнської демократичної групи та голову Гайсинської городської думи».

Під час Другого Всеукраїнського Собору УАПЦ в 1927 році большевики зробили спробу остаточної ліквідації УАПЦ. Ім треба було зламати авторитет митр. Василя Липківського, і тому вони домоглися усунення його зі стану його митрополичого служіння УАПЦ.

^{2/} «ПУ» ч. 11, червень 1953, стор. 12.

Собор звільнив митрополита, але не засудив його, як того домагались органи советської влади.

Тоді ж було обрано на митрополита Київського і Всієї України єпископа Гайсинського Миколая Борецького.

Закиди советської влади УАПЦеркві у «політиканстві», «петлюрівщині», «націонал-шовінізмі» митр. Миколай почав перемагати тим, що провадив свою діяльність на сuto-релігійних підставах: суверо аскетична особиста поведінка митрополита, глибокі містично-християнські проповіді з амвону, пастирські поради в службових і приватних обставинах життя. Але все це советській владі не подобалось ще більше, ніж прямі, гострі обличительні промови митрополита Василя Липківського.

За діяльності нового митрополита советська влада спостерегла зростаюче морально-християнське значіння і вплив УАПЦ серед українського народу. Тому вона поспішила прискорити остаточну ліквідацію УАПЦ: вона тиснула, провокувала на кожному кроці діяльність митрополита та духовенства і діячів церковних, йому підпорядкованих, що були щиро пов'язані внутрішньою свідомою безприносовою дісципліною й пошаною до авторитету свого первоієрарха.

Тяжкі обставини життя УАПЦеркви яскраво відображені в доповіді митрополита Миколая на Микільських Зборах в Києві 29 травня 1928 року. Вони позначились:

1. В підступній діяльності людей, невідомих для Церкви, які своїм впливом на менш свідомих членів Церкви, приховуючись в ній, розкладають її.

2. В матеріальній вбогості УАПЦ, що була така велика, що Церква не спромоглася допомогти навіть хорому тоді арх. Нестору Шарайшському, який від виснаження сил зліг у ліжко, не маючи засобів до життя.

Не зважаючи на все це, митр. Миколай закликав до посилення внутрішнього морального життя УАПЦ, до піднесення сuto-християнських настроїв, до плекання плодів духа.

Разом з тим, митр. Миколай вказував і на добре ознаки в житті УАПЦ, що полягали:

1. В самотності, «якої, як жупелу бояться наші православні в нас течії, що дає нам повну від них незалежність і ту волю церковних дій, що тільки одні можуть привести нас до повного оздоровлення нашої віри і відновлення устрою сuto Апостольської Церкви... Ідеологія УАПЦеркви лежить в підвальні новітніх людських церковних шукань»....

2. В тому, що «храми УАПЦ переповнені вірними, які на запитання, чого вони шукають в УАПЦ, вам скажуть, що їм «трудно на душі» і тому вони прийшли до УАПЦ, бо тільки в УАПЦ вони відчувають новий дух, нові теплі настрої. Още все ми маємо в УАПЦ

і ніколи не знайдемо там, де все змертвіло і чекає черги на похорон».

3. В повному провалі обвинувачення УАПЦ в «неканонічності і безблагодатності», що не заслуговує на думку митр. Миколая жадної уваги, і «відповідати на це питання є зайвим і недостойним».

4. В тому, що «проголосивши автокефалію, соборноправність, біль епіскопат в нашій Церкві, та деякі інші принципи в нашій Церкві, — ми ніби склали ідеологію УАПЦ. Але найперше нам слідує подумати про силу Христа, яка зділяє всіх: це є любов до Бога і людей, істинно християнський дух, який лише один може вилікувати трагедії людського життя, дати новий християнський світогляд, а з цим і іншу християнську ідеологію, до якої рветься тепер новий світ і яку складає спільними своїми силами УАПЦ»^{3/}.

УМОВИ ДІЯЛЬНОСТИ МИТРОПОЛИТА МИКОЛАЯ БОРЕЦЬКОГО.

Діяльність Митрополита Миколая Борецького розпочалася в роки першої п'ятирічки, в пляні якої було: затнати селян у колгоспи, знищити релігію, змусити суспільство служити інтересам комуністичної советської держави. На Україні відбувся погром селянства, так зване «розкуркулювання». Було розстріляно й заслано до концентраків свідому частину селянства. Відбулися масові арешти, заслання і розстріли інтелігенції. Було поставлено в цілком безправне становище духовенство УАПЦ, збільшилися арешти і фізичне винищування його. В роках 1928—1930 було заарештовано три чверті всього українського духовенства.

Над митрополитом Миколаем і країнами епіскопами УАПЦ тяжила брутальна сила князів темряви віку цього — большевицька влада, що вже прорекла: «Повинні вмерти!».

ЛІКВІДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ЦЕРКВИ

За наказом советської влади було скликано до Києва на початку 1930 р. всіх епіскопів УАПЦ, які ще залишилися на волі, і змушенено їх підписати акт про «самоліквідацію» УАПЦ. Це сталося в днях 28—29 січня 1930 року. Тяжкий був перебіг того «собору», який ГПУ називало «Надзвичайним Собором УАПЦ». Митрополита і епіскопів, які обороняли право на існування УАПЦ, було змушенено в самий брутальний спосіб підписати акт, що його зони не хотіли підписати. Досить прочитати інформації в справі «самоліквідації» УАПЦ, що їх було надруковано в Київській «Пролетарській Правді» 6 лютого 1930 року, щоб переконатись, в обставинах якого страшного тиску провадилася ця «самоліквідація».

Митрополит Миколай не хотів підписувати того ганебного акту, плакав і просив звільнити його від підпису, а примушений все ж таки підписати, — знепритомнів.

^{3/} «Церква і Життя» ч. 2/7 1928, стор. 93—98.

АРЕШТ І ДОЛЯ МИТРОПОЛИТА МИКОЛАЯ.

В скорому часі після того «Надзвичайного собору УАПЦ» було заарештовано митр. Миколая Борецького, а за ним інших єпископів і священиків та вірних УАПЦ. Було обвинувачено їх в належності до СВУ. Переважну більшість їх було розстріляно, а інших було відправлено до концентраків особливого призначення ОГПУ.

По містах і селах України було зачинено й зруйновано храми, в яких відправляли Богослужби українські священики. Цих священників було змушувано до зречення від їх священничого сану, було їх тяжко катовано в тюряма, а в концентраках їх ставили в виключно тяжкі умови й на тяжкі роботи.

Митрополит Миколай відбував своє ув'язнення в Київській та Харківській тюрямах. Попередне слідство над ним відбувалося з побоями і знущанням агентів ГПУ.

Пізніше митрополита було відправлено з групою засуджених за процесом СВУ, до спеціального політичного ізолятора в м. Ярославлі на Волзі, і там було його ув'язнено з суворою ізоляцією.

В Ярославлі, в ізоляторі, агенти ГПУ змушували митрополита Миколая підписати заготовлений ними лист, в якому було сказано, що в СССР немає утисків релігії. На це митрополит відповів: «Коли б у Советському Союзі не було утисків релігії, то я б тут не сидів!». Він відмовився підписатись під цим листом.

За це агенти ГПУ почали ще гірше катувати митрополита: його садовили до вогких камер ізолятора, до камер переповнених кримінальними злочинцями, brutally з ним поводились. Все це так вплинуло на чулу душу митрополита, що він психічно захорів.

В 1933 році вже виразно хорого митр. Миколая було перепроваджено до концентраційного табору на о. Соловках. Хороба митрополита збільшувалась. І вже безнадійно хорого його було перевезено в 1935 році до Леніградської психіатричної лікарні. Останні відомості про митрополита дійшли на Україну з цієї лікарні в кінці 1935 року. Там він скінчив смертью мученика свій апостольський шлях служіння УАПЦ, очоливши Собор первомучеників новітньої хрестової доби Православної Христової Церкви Українського народу.

**Панахида по бл. пам.
С. В. Петлюрі.**

27 травня ц. р. в Св. Миколаївській парафіяльній церкві в Інгольштадті, Зах. Німеччина, прот. М. Явдась відправив після

Літургії Панахиду за впокій душі незабутнього Небіжчика Героя української нації Голови Директорії і Головного Отамана військ УНР бл. п. мученика С. В. Петлюри.

З Архіву еп. Євгена Бачинського, правлячого єпископа
УАПЦ в Зах. Європі.

ЛИСТ МИТРОПОЛИТА МИКОЛАЯ БОРЕЦЬКОГО
«Р. Б. 1928 м. жовтня 8 д. м. Київ

†

Вельмиповажаний, Дорбтий Брате Євгене Васильовичу!

Від Всечесного Архиєпископа о. Нестора Шараївського довідався я, що Ви на мене нарікаєте з тої причини, що я не відповів Вам на Вашого листа.

Це, мій любий, не так.

Вашого листа до мене я по сей час не одержав і тому до Вас і не писав, а зараз поспішаю до Вас зі своїм листом виключно за-для того, щоби заспокоїти Вас і тим хочай в деякій мірі змінити Вашу думку про мене....

Листа від Вас, правда, я вже давно очікував, але знаючи, оскільки Ви обтяжені працею, ніскільки не надавав Вашому мовчанню особливого значення і завжди дотримувався думки, що Вас більш цікавить саме поінформовання нас, ніж ті особи, через яких інформація надсилається...

Отже, нехай не турбується серце Ваше...

Вірте, мій дорогий, що ВСІ ми Вас щиро шануємо і любимо і завжди буваємо безмірно Вам вдячні за ту ВЕЛИКУ працю, яку Ви переводите за кордоном на користь і славу нашої рідної Церкви.

Читаючи Ваші листи, ми бачимо, оскільки Ви дійсно віддані нашій Церкві і достойно репрезентуєте її на терені Європи. Але що в який спосіб не можемо додуматись, хто б міг би поставити Вас на ступінь священства і тим дати і Вам і нам зможу ще більш підсилити енергію Вашу в Вашій в и д а т н і й праці за кордоном...

Ви очікуєте нашого єпископа. Так і ми мріємо про надсилку його до Європи. Але в виりадці єпископа за кордон є так багато перешкод і найперше, як і звичайно в наші дні, це — кошти...

Але на все Бог і Його Свята Воля! Будемо вірити, що все воно з Божкою допомогою якосьобразується...

У цій надії я ще раз дякую Вам за всі Ваші труди і, закликаючи Боже благословіння на Вас і на всі наші побожні громади в Європі, залишаюсь до Вас зі щирою любов'ю і глибокою пошаною

Ваш Миколай, Митрополит (в. р.)».

(Одночасно з цим, окремим рекомендованим листом, НПЧ Митрополит Миколай Борецький надіслав в Женеву бр. Євгену Васильовичу Бачинському свою гарну і велику світлину з таким написом:

«Р. Б. 1928, 10 жовтня, місто Київ.

Вельмиповажаному Євгену Васильовичу Бачинському в пам'ять і в подяку.

Архиєпископ Миколай Борецький, Митрополит Київський і Всієї України»).

С. В. ПЕТЛЮРА
(10. V. 1879 р. — † 25. V. 1926 р.)
До 30-ої річниці з дня Його Смерти

З Архіву сп. Євгена Бачинського, правлячого єпископа УАПЦ в Зах. Європі.

**ЛИСТ ГОЛОВИ ДИРЕКТОРІЇ УНР С. ПЕТЛЮРИ
ДО Є. В. БАЧИНСЬКОГО**

«Вельмишановний Євгене Васильович!

Незабаром, тижнів за 2—3, в Паріжу почне виходити наш тижневик. На сторінках його редакція має взятись за обґрунтування української державної ідеології та взагалі розвинути конструктивний програм українського державного будівництва. Очевидна річ, що він не може оминути справи нашої Церкви та ваги її в національному житті. Навпаки, редакція тижневика пільно поставиться до церковної справи на Україні і подбас про відповідне освітлення її.

Сподіваюся, що Ви не одмовите співробітничати в такому органі і подавати час від часу, як інформаційний матеріал про життя нашої Церкви, так і відповідне освітлення останнього.

Якщо під власним прізвищем Вам було б незручно виступати, з огляду на те, що Ви тепер є офіційним представником УАПЦ в Європі, — то цю незручність можна обминути за допомогою псевдоніма.

Цікаві також були б уваги про відгуки в європейській журналістиці, присвячені українським церковним справам, коли відгуки до Вас попадатимуть.

Якби в швайцарській пресі чи журналістиці Вам пощастило напрапити на «українку», то редакція була б Вам дуже вдячна за реєстрацію, чи переказ її, а в разі потреби і за кваліфікацію її на сторінках майбутнього журналу.

За кожен ряток присланого матеріалу чи то оригінального, чи інформаційного редакція буде платити. Правда, не дуже багато, але акуратно.

В першу чергу цікаво б було мати свіжі дані про церковний рух на Україні: 1) кількість епархій, парафій, 2) персональний склад єпископату, 3) устрій Церкви, 4) видавничу діяльність, якщо вона мається, 5) стосунки до сучасної влади, 6) становище серед населення, 7) перспективи дальншого розвитку. Все це нашій еміграції варто знати. Якщо цю потребу Ви візьметесь задоволити, — зробите добре діло.

Поки що пишу Вам приватно, сподіючися для першого числа так бажаного матеріалу. Своєчасно редакція звернеться до Вас і офіційно. Тим часом бажаю всього кращого. Про інші справи додатково.

З повагою П(етлюра)

П. С. Додаю до цього справку про студентів кандидатів до Абесінії, вони дуже цікавляться новинами про їх долю.

Париж. 16. IX. 1925 р. Б.»

Прот. Василь Липківський серед повстанців

На початку січня 1921 р. Штаб УПА Ю. Тютюника в Тарнові відрядив на Україну для проводу партизанською боротьбою проти большевиків, серед інших, полк. Карого, з призначенням його командантом Повстанчої групи на Правобережжі. Отаман Карий наказом своїм 15 квітня 1921 р. об'єднав всі партизанські загони Правобережжя у північну Групу УПА, як частину діючої Української Армії УНРеспубліки. Штаб УПА Групи Правобережжя тісно співпрацював з Всеукраїнським Центральним Повстанським Комітетом, який через підпорядковані Губерніяльні Повстанкоми діяв серед всього українського патріотичного населення. Повесні 1921 року передбачалися великі бої з большевиками. Тому ВЦПК організував одвідини українських повстанців духівництвом для релігійної обслуги українських козаків, що йшли битися за волю України.

Приїзд українського духівництва до УПА Північної Групи було призначено на 21 квітня о 11-й годині ранку. Для зустрічі духівництва було дано наказ всім оперуючим на Київщині й Поділлі отаманам УПА прибути в район с. Воловодівки, де в той час перебував Штаб Північної Групи УПА. Отже, у Воловодівському ліску ВЦПК приготував все потрібне для відправи Богослужби для повстанців: зробили з дерева столик для провізоричного Престолу, поставили великий дубовий Хрест, а жінки приготували два українські прaporи і один малиновий — козацький.

Перед призначенюю годиною всі загони повстанців-козаків з їх старшинами були на призначеному місці. Біля 11-ої години ранку вартова сторожа повідомила, що до лісу наближується селянська фіра, на якій є декілька людей. Дійсно, на цьому селянському возі, крім селянина, що правив кіньми, сиділо троє духівників, — і серед них — прот. Василь Липківський з Києва, вже тоді широко відомий своєю невтомною працею для відродження УАПЦ.

Прот. Василь Липківський, в супроводі інших двох священиків, наблизився спокійним кроком до місця Св. Престолу, став перед ним навколошки, а два священики одягли на нього ризу й поклали на його голову митру. На Престолі був Хрест і Євангеліє, що з ним відправлено було Богослужбу за Україну й все українське військо, суще на Батьківщині й за кордоном. Після Служби Божої прот. В. Липківський підняв високо хреста і перехрестив ним на всі чотири сторони присутніх, уділивши їм Божу ласку, та поблагословивши цим Хрестом всіх козаків, старшин і отаманів на боротьбу з віковічним ворогом України — Московщиною. У казанні до присутніх прот. В. Липківський згадав про українське військо, що перебувало вже тоді на чужині, згадав про Головного Отамана Симона Петлю-

ру й про гетьмана Павла, яким уділив Боже благословіння й побажав їм довгого життя та швидкого повороту на Батьківщину, з усім українським військом, що його він, прот. В. Липківський, буде зустрічати у Святопрестольному Києві. Ці патріотичні слова глибоко запали в душі всіх присутніх вояків.

Після Богослуження прот. В. Липківський, з священиками, отаманами, старшинами й козаками спожив трапезу в цьому ж лісі. Під час обіду прот. В. Липківський розмовляв з багатьма вояками, знайомлячися з ними: відкіля хто родом, заможні чи незаможні їх батьки тощо. Так серед свого вояцького народу прот. В. Липківський пробув до 6-ої години вечора. Потім вартовий старшина з козаками відпровадили прот. В. Липківського з священиками за ліс, де на них чекав селянський віз. Жодного проводу коло того воза не могло бути, щоб большевицькі прислужники — «п'ятихатники» та «десятихатники» не виявили б, в чому справа.

Хай же і тепер Св. Хрест і благословіння вже покійного Митрополита Василя буде з всією патріотичною українською еміграцією, за яку молився прот. В. Липківський, бувши свого часу ще живим серед війська УПА на Україні!

Аркадій Яременко

Пошматовані душі

«Чого гордиться земля й попіл?» (Сир. X, 9).

«Чого чванишся, чоловіче? Чого надто вихваляєш себе?

На що надішся з мирської слави і багатства?» (Св. Іоан Золотоуст).

Митрополит УАПЦ Василій Липківський сказав: «Ми повинні пам'ятати, що дійсно церковне єднання — це ЄДНАННЯ ДУШ, а не тільки слів, чи зовнішньої згоди, чи умови. І коли нема єднання душ, то єднання зовнішнє поведе до ще більшого роз'єднання». Ці мудрі слова, що їх було сказано десятки років тому, ми повинні пам'ятати кождоденно, а особливо тепер, коли так багато говориться й пишеться на сторінках нашої преси в питанні поєднання всіх Українських Православних Церков в ЄДИНУ Церкву українського народу.

Треба визнати, що останніми роками вся наша (ріжких формаций) Українська Православна Церква не має потрібного спокою, так необхідного для її розвитку і життя. Страшні події, що їх ми пережили на Батьківщині, дуже змучили наш народ, але не зламали його віри. Ці ж самі події спричинилися й до того, що тисячі вірних нашої Церкви опинилися розкиданими по цілому світі. В нових і вільних умовах вірні УАПЦ самовіддано стали до праці Богові, маючи

на чолі православне наше духовенство, що допомогло й очолило організовані вірними парафії своєї рідної і святої Церкви, де вони завдовольняють свої релігійні потреби. Але в житті Церкви не завжди буває спокій. Не обійшлося й без того, що знайшлися такі ієрархи, а за ними й підлегле їм духовенство, які почали вважати нашу Соборноправну УАПЦ не Церквою, а — за їх висловом — «сектою», а вірних і духовенство нашої УАПЦ іменувати «сектантами». Ці ієрархи ніби починають історію УАПЦ від самих себе, єдино самих себе вважаючи «канонічними» й непомильними. Це призвело до антагонізмів, ненависті, взаємоширення. Ці ієрархи забули про те, що коли в людях не буде пошани до інакомислячих, чи інако віруючих, то ніколи серця їх не наповниться християнським почуттям любові до близьких. Вони не подумали над тим, що всі Українські Церкви на чужині, під якими б вони назвами не були, залишаються найповажнішим чинником, бо Церква рятує українське населення від асиміляції. Якщо б ієрархи і духовенство, що ставляться вороже до Відродженої в 1921 р. УАПЦ Церкви, по справжньому боліли загальнозерковними й загальноукраїнськими потребами, коли б вони задумалися над майбутнім, тобто над тим, до чого приведе таке їх вороже ставлення до УАПЦ-Мучениці, — то вони б не робили того, що ними в дійсності робилося й робиться. Ці ієрархи не усвідомлюють, що християнство людини, її релігійність, побожність, праґнення єднання з Богом, залежить не від того, до якої Церкви та людина належить, під якою назвою та Церква перебуває, — а від душі людини: від її почуття й її добрих вчинків. А що нам доводиться спостерігати в житті? Дехто вживав ідеї християнства не для того, щоб навчитися жити по-християнському, а щоб християнськими зовнішніми ознаками спритніше приховати свої антихристиянські вчинки. Саме це привело до того, що епископат Церкви формації 1942 р. (Синодальної) пішов так далеко, що Актом від 24 жовтня 1947 р. втрутися в справи УАПЦ Соборноправної, не маючи на те юридичного права, а один з високих ієрархів дійшов до того, що почав трактувати вірних нашої Церкви, як.. НЕПРАВОСЛАВНИХ. Вірні нашої Церкви глибоко сумують, душі їх занепокоєні, бо їм дуже болить, що заходами ієрархів УАПЦ формації 1942 р. громада вірних розбилася, і організованість Церкви захиталася.

В той час, коли одні з ієрархів роблять те, про що сказано вище, інші роблять спроби поєднатися тільки поміж себе (забуваючи про вірних Церкви), приховуючи справжню мету такого «поєднання», але це приводить до сумнівних наслідків. Ми були свідками того, що три високих ієрархи «поєдналися» (паперово) між собою й створили єдину митрополію, яка проіснувавши (на папері) декілька місяців, — розклалася. Були ми також свідками молитовного єднання двох високих ієрархів, яке також жодних наслідків не мало, а лише спричинилося до більшого розбиття Церкви. На наших очах прой-

шло поєднання теж двох високих ієрархів, коли було ушкоджено морально третього ієрарха (за рахунок якого те «поєднання» сталося). Зараз ми спостерігаємо ще одне «поєднання» двох ієрархів з двох ріжких країн, яке принесло дуже сумні наслідки і привело до погибління ворожнечі поміж вірними, привело до занепокоєння, до зневіри у всьому тому, що було зроблено цими двома ієрархами, ніби для «поєднання». Були спроби дійти до поєднання заходами окремих осіб (духовних і мирян) як в Європі, так і тут, в США, — але такі намагання породили ще більше розбиття й привели до ще більшої розсвареності, бо особи, що пробували дійти до поєднання, думали категоріями ієрархів, а не зважали на головне: на душу віруючої людини, на її почування й прагнення.

Про справу поєднання Церков в останній час почав говорити й епископат УАПЦ в США, на чолі з бувшим арх. Іоаном Теодоровичем, який своєю «пересвятою» найбільше прислужився до розбиття вірних Відроджені в 1921 р. УАПЦ Церкви. В кінці 1955 р. Собор епископів УАПЦ в США виніс в питанні поєднання Українських Церков ухвалу, в якій про УАПЦ, Відроджену в 1921 р., жодного слова взагалі не сказано, а тим більше не сказано й про те, що ця Церква є СВЯТА Й БЛАГОДАТНА. В той же самий час зроблено наголос на тому, що: «нікому не вільно надувати для власних користей жертву тих, що віддали своє життя в обороні Рідної Церкви й українського народу, зокрема ж торкається це мучеників нашої Церкви (входить, що це, — УПЦ в США, на чолі з «пересвяченім» бувш. арх. І. Теодоровичем, а НЕ Відроджена в 1921 р. Мучениця — УАПЦ, що її очолював блаж. пам'яти митр. Василь Липківський! А. Я.) в роках 1921—1934, на чолі з митрополитами Василієм і Миколаєм».

Все це говорить про те, що всі такі «поєднання» і розмови про це — є штучними, паперовими, надуманими, зовнішніми, і вони не мають під собою твердого ґрунту, що носить назву — ЄДИНАДУШ, про що говорить митр. Василій. Все це говорить про те, що ієрархи, які пробують щось робити в напрямку «поєднання» Церков, не мають під собою твердого ґрунту, не мають цілеспрямованості, що гармоніювала б з душами вірних Церкви. Замісць того, щоб голосно, на весь світ, сказати, що Відроджена в 1921 р. УАПЦ Церква — то є ЦЕРКВА СВЯТА, а її епископат — БЛАГОДАТНИЙ, що це є Церква українського народу, що це є ЄДИНА Українська Церква, навколо якої має гуртуватися весь український народ, що перебуває на вигнанні, що іншої Української Церкви НЕМА і не може бути, що ця Церква полита дорогоцінною кров'ю мучеників за НЕЇ і що та кров має стверджувати православних українців в ЦІЙ ЦЕРКВІ, і виходячи з всього того закликати православних українців до гуртування в Мучениці-Церкві, — замісць цього на протязі

всього часу нашого перебування на витнанні ми бачимо й чуємо ПРОТИВНЕ. Вороги Відродженої в 1921 р. Мучениці-Церкви (свя-щенослужителі, громадські провідні особи, а за ними й деякі рядо-ві миряни) зневажали й зневажають УАПЦ-Мученицю. Ми були й є свідками того, як ієрархи-противники УАПЦ, Відродженої в 1921 р., і деякі громадські провідники роблять Мученицю-УАПЦ ніби «покришкою» для переведення в життя своїх егоїстичних задумів, зовсім не соромлячися того, що вони роблять. Нами спостерігалися випадки, коли імена митрополітів — мучеників Василія й Миколая згадувалося й використовувалося, щоб підкріпити ними власні за-думи в церковних і політичних справах, які нічого спільного не ма-ють з УАПЦ-Мученицею. Все це разом взяте, ми можемо кваліфіку-вати, як неприкрыту й безсоромну спекуляцію іменами митрополи-тів-мучеників. Нас, послідовників Відродженої в 1921 р. УАПЦ, свід-ків всього того, що відбулося в Києві на Всеукраїнському Православ-ному Церковному Соборі, свідків розквіту й розгрому Мучениці-УАПЦ червоним окупантом, свідків того, що пророблено на чужині ієрархами-противниками УАПЦ (Соборноправної), до глибині душі обу-рює поведінка цих ієрархів, і особливо спекулювання й прикривання ними свої «дій», іменами митрополитів-мучеників. Таке ставлення іє-пархів, духовенства й провідних осіб з громадсько-політичних органі-зацій є негідне високого сану ієрархів, сану священиків, а такі про-відні особи громадсько-політичних організацій не заслуговують на пошану. Ми вважаємо, що коли противники Відродженої в 1921 р. УАПЦ заявляють, що то НЕ є ЦЕРКВА, що єпископат Її НЕ є БЛАГОДАТНИЙ, що це (як дехто каже) є «секта», — то чому тоді ці ж самі противники УАПЦ (Соборноправної) називають мучеників нашої Церкви — митр. В. Липківського і митр. М. Борецького — митрополитами, а не називають їх ПРОТОЄРЕЯМИ, якими вони бу-ли перед Відродженням УАПЦ в 1921 р.? Коли ж і противники на-зывають їх митрополитами, то ясно, що ці імена митропо-литів Василія й Миколая потрібні противникам Відродженої УАПЦ, тільки як засіб в боротьбі ПОЗА ЦЕРКВОЮ, в цілях досяг-нення своєї власної мети.

Противникам Відродженої в 1921 р. УАПЦ треба добре запам'я-тати, що митр. В. Липківський був одним з найвизначніших діячів автокефального руху на Батьківщині, мав з собою цирих співпра-цівників, як з духовенства, так і з мирян, і йому ми найбільше зо-бов'язані, що Українська Церква встала з тої домовини, в якій Вона перебувала на протязі декількох віків, припечатаанаа Московською, казенною, Синодальною Церквою. Треба пам'ятати й те, що митр. Василій перетерпів великі муки й життя своє положив за Відрод-жену УАПЦеркву, а не за «секту», як то насмілюються говорити противники Відродженої УАПЦеркви, не маючи жодного сорому.

Треба цим ієрархам і священнослужителям запам'ятати ще й те, що в свій час писав митр. Василій і що в великий мірі стосується їх, як противників Відродженої УАПЦ, а саме: «Всеукраїнський Собор між «канонічними» і своїм епіскопатом викопав непроходиме провалля: треба було вже одверто стати або отуди, або сюди, і треба визнати, що майже все «благодатне» українське духовенство залишилось по той бік провалля». Сьогодні від себе ми можемо додати до сказаного митр. Василієм, що так, як тоді на Батьківщині, так і тепер на витнанні, — українське «благодатне» духовенство, починаючи від ієрархів, через священиків і до дияконів, залишилось ПО ТОЙ БІК ПРОВАЛЛЯ, і трудно вірити в те, що колись це «благодатне» духовенство буде спроможним ЗАСИПАТИ Й ПЕРЕЙТИ те ПРОВАЛЛЯ, ставши духовенством Єдиної УАПЦ Церкви, духовенством знедоленого українського люду, що на протязі тіків боронив свою Рідну Церкву від ріжких напасників, віддаючи за Неї своє життя. Боронить наша людність Ії й сьогодні там, на рідній Батьківщині, і тут, на чужині.

Будучи вірними послідовниками шляху митр. Василія, ми всі разом, епископи, духовенство й вірні, повинні перш за все прагнути ЄДНАННЯ ДУШ, безустанно працюючи в цьому напрямку. Через єднання душ, і лише цим шляхом, ми приайдемо до ЄДНАННЯ МОЛІТОВНОГО, і тоді кожний вірний Церкви відшукає той правдивий шлях, яким він має йти і який приведе його до ЄДИНОЇ УАПЦ, що завжди була святою для його прадідів. При такому розумінні справи, відпаде потреба говорити про будьяке «поєднання» Православних Українських Церков нашого народу, бо таке об'єднання ВСІХ вірних в ОДНІЙ Церкві станеться без будь-чого особистого втручання, а ВОЛЕЮ всіх вірних Церкви разом і кожного зокрема, на грунті ЄДНАННЯ ДУШ. Треба уникати всього штучного, зовнішнього і тому подібного, пам'ятаючи, що такі формальні кроки породжують ще більше РОЗ'ЄДНАННЯ поміж вірними Церкви, і часто приводять до того, що окремі члени Церкви стають байдужими, а то й залишають Ії. Ми маємо йти певним шляхом, що ним пройшли мученики за Відроджену УАПЦ Церкву, і бути на сторожі, щоб наші брати не піддавались ріжким спокусам, нашпітуванням, і щоб не ходили на манівці.

Ми кличемо ВСІХ православних українців, що їх душі наболіли, а серця занепокоєні, стерегтися від всього, що формально «поєднується» без єднання душевного, — а дбати про ЄДНАННЯ ДУШ в Церкві, за словами митр. Василія.

12. V. 56 р., Чікаго, США

Як нам «допоміг» архієпископ Генадій Шиприневич

(Сторінка з спогадів)

З приходом німців на Україну в 1941 р., людність українська почала в межах можливості налагоджувати своє життя: організовувались школи, віdbудовувалося господарство краю, а в першу чергу люди почали відновлювати з руїн православні церкви. В цей час я був у районовому містечку Синельникове (після повернення з політичного заслання мене большевиками на далеку тівніч), де й приймав посильну участь у відроджені життя після большевицького спустошення.

За допомогою старших віком побожних людей, селян, вчителів тощо, населення Синельникового відремонтувало церкву та почало підшукувати для неї священика. Наша парафія, що швидко за рахунок селян зросла до 500 душ, бажала, щоб Служба Божа відправлялася зрозумілою нам українською мовою. Але українського священика ми довго не могли знайти. Натомісъ, одразу ж з'явилось аж два священики Російської Синодальної Церкви, які почали відправляти нам Богослужбу по-своєму — старослов'янською мовою. Для з'ясування причини такого стану, я мушу пригадати, що большевики знищили все духовництво Української Автокефальної Православної Церкви, відродженої в 1921 році: як епископат, так і священство. Іх було або одразу порозстрілювано по льохах ГПУ-НКВД, або закатовано тривалим голодом, холодом і важкими працями по північних кацетах, їм же нестъ числа! В той же час священики Російської Церкви, особливо з старих — царських часів, здебільшого залишилися на волі й у большевицькому царстві.

В 1942 р. наша громада довідалась, що в Синельниковому перевіває панотець П., що був священиком УАПЦ Соборноправної на Одещині, віdbував большевицьку кару за це на Біломорканалі, але дивом Божим залишився в живих. Наша парафія звернулася до нього з проханням, щоб він став нашим священиком, на що він погодився. Але ті два священики-росіяни, що відправляли перед тим Богослужби в нашій церкві, — категорично воспротивилися цьому. Настало заміщення.

Між тим у другій половині 1942 року стало відомо, що до Дніпропетровського прибув ніби український архієпископ, що почав відновлювати УАПЦ. На цю радісну для нас вістку, наша парафія уповноважила мене (як колишнього церковнодіяча УАПЦ в Дніпропетровському) поїхати туди й звернутися до українського архієпископа з проханням взяти під свою зверхність нашу парафію та допомогти їй своєю духовною опікою.

Наступного ж дня, не гаючи часу, я поїхав до Дніпропетровського. В приміщені архиєпископа Генадія Шиприкевича я зустрів чотирьох своїх побратимів, що були колись теж церковнодіячами УАПЦ, відродженої 1921 р. Від них я почув, що троїх з них арх. Генадій вже рукоположив у священики, а четвертого — у диякона. Безмежно радіючи, що наша Свята й Благодатна УАПЦ таким чином відновлюється, я пішов на прийом до арх. Генадія.

Після привітання, я оповів арх. Генадію, з слізами радости, про відбудову української православної парафії в Синельниковому, та просив його, щоб він взяв її під свою опіку та подав їй свою духовну допомогу. Але арх. Генадій дав на це таку відповідь, що одразу висушила мої слізози радости.

— Чому ви звертаетесь до мене за допомогою? Робіть самі, як хочете! — сказав мені арх. Генадій Шиприкевич.

Я додатково пояснив архиєпископу, що прохаемо його лише про духовну, а не про матеріальну допомогу. На це я не одержав від нього жодної відповіді.

Вийшовши цілком розгубленим до передпокою, я запитав у знайомого мені диякона Р., чому арх. Генадій так дивно мені відповів? На це диякон Р. пояснив мені, що він жалкує, що не попередив мене, і що це сталося тому, що я почав своє звернення до арх. Генадія словами — «Всечесний Отче!» (як ми завжди зверталися до епископів УАПЦ Київської Соборноправної), а треба було, мовляв, його титулувати по-старому, синодальному — «Висакопреасвященіший Владика!», і що арх. Генадій взагалі зовсім іншої настанови, ніж була УАПЦерква 1921 року. Тому й клопотання моє не мало у арх. Генадія жодного успіху, і парафію нашу він не прийняв під свою опіку і не благословив нам українського панотця. В нашій церкві правили російські священики по-старому.

Далі я довідався, як було настановлено арх. Генадія на Дніпропетровську катедру. Скоро після прибууття до Дніпропетровського арх. Г. Шиприкевича, окупаційна німецька влада надала для Богослужб його великий собор у Дніпропетровському. На присоборній площі 5 липня 1942 року було відправлено Молебень, в присутності декількох тисяч православних українців, і німецький генерал-комісар¹/ особисто й прилюдно вручив арх. Г. Шиприкевичу списокопський жезл на право керування епархією Дніпропетровщини.

Тим фактом, що українці здобули собі великий собор в Дніпропетровському, були дуже незадоволені місцеві росіяни. В скорому часі після того, вночі, до цього собору під'їхало авто з декількома особами в німецькій уніформі (то були, звичайно, перевдягнені росіяни), які відібрали ключі від собору у вартового-дідуся, вдерлися

¹/ Теж «канонічний» зверхник вишукався! Ред.

до собору, спалили там іконостас і спожійно собі від'їхали. Наступного ранку прийшли до собору українці, побачили там зроблене злочинцями лихо, погорювали, прибрали погоріле устаткування, знову оздобили, чим могли, собор, і продовжували в ньому молитися. Тоді росіянин вдруге зробили напад на собор. Тижнів через два, можливо, ті самі особи приїхали вночі знову до собору і піклали під нього і під дзвіницю міни. Від вибужу цих мін собор було пошкоджено, а з дзвіниці попадали запорізькі дзвони, що їх довгі роки приховував до слушного часу вже покійний директор місцевого музею ак. Д. І. Яворницький.

На це російське-большевицьке зухвальство й святотатство керуючий епархією арх. Генадій Шиприкевич ніби, як казали, щось формально запротестував, але на тому справа й притинилася. Чез-рез такий терор і бездіяльність епархіального ієарха українські парафії почали занепадати. Під кінець 1943 року арх. Генадій Шиприкевич залишив Дніпропетровське не тільки зовсім без пастви, а навіть і без священиків, що їх він сам висвятив.

Отже, з цього видно, що арх. Г. Шиприкевич засівав Українську Землю не зерном Христової віри й любові до свого українського народу, а якимсь куколем і плевелами.

Витяг з листа прот. Юрія Шумовського до еп. Рівенського

Платона, канцлера Свящ. Синода УАПЦ, від 19 грудня 1945 р.

Від Ред. Прот. Ю. Шумовський мешкав в час написання цього листа в Констанці, над Баденським озером, і був другим секретарем і супутником арх. Генадія Шиприкевича. Цей лист був поданий до відому епископату УАПЦ Синодальної та деякого з церковних діячів.

«... Отож, з квітня місяця 1945 р. він, Генадій, почав у Констанці акцію унії з Римом. В той же час він використовував мене, як другого секретаря і беглянтера, і в справі унії посылав мене до католицьких єпископів з листом і усно. Так, він при помочі мене, як перекладача, вів переговори з представником католицького архиєпископа Гербера з Фрайбурга в Констанці, написав був три листи до архиєпископа Гербера в справі унії, але — головніше, що він написав листа до Папи Римського і то не тільки від свого імені, а й від імені всієї УАПЦ. Цей великий лист його до Риму — в Констанці, при церкві святого Стефана, переведено спочатку на німецьку мову, а після на італійську, напечатано й відбито на багатьох екземплярах.

Коли Генадій хотів утікати до Швайцарії, то йому генеральний вікарій архиєпископа Гербера, що знаходиться в Констанці, дав так званий рекомендований лист до швайцарського католицького духов-

венства і епископату, в якому написав було: «Архиєпископ Генадій під час побуту в Констанці виявив себе великим прихильником унії з Римом, до якої і стремить, і з цією ціллю має намір перебратись до Риму. Проситься католицьке духовенство в Швейцарії заопікуватися ним (як будучим слугою Риму)». Про всі ці кроки Генадія знають прекрасно: католицький священик, настоятель собору о. Кунзер, сестра Герта, арх. Гербер у Фрайбурзі, його теперішній вікарій у Констанці й багато інших осіб.

Що торкається до єпископа Сергія, то його Генадій змушував підписати папір, що ніби то головою й митрополитом УАПЦ є ніхто інший, як тільки архиєпископ Генадій. На цю вудочку еп. Сергій, безумовно, не пішов і жадних подібних паперів, чи то про визнання його головою УАПЦ, чи про унію, не підписував, і Генадій зі скретом зубів розсварився з еп. Сергеєм, а тим самим і зі мною. Після, коли почув погані балашки про себе серед православного громадянства тут, — він рішив якнайшвидше втікати звідси і втік аж під Гамбург з метою поїхати до Канади чи Америки, там заварити свої інтриги, разом з своїм інтриганом відомим Ковалчуком. Однак і там йому напевно не вдастся, бо вже давно попереджено УАПЦ в Америці й Канаді про подібних суб'єктів з України.

Протоієрей магістр Ю. Шумовський

За згідністю з оригіналом — єпископ Платон (підпис)
(Печатка митрополита Полікарпа)

Відповідь парафіяльної Ради УАПЦ Соборноправної в Фарелі (Зах. Німеччина) арх. Григорію Огійчуку

Його Високопреосвященнству Високопреосвященнішому Архиєпископу Григорію в Чікаго, США,

8 квітня 1956 р.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

від Парадіяльної Ради Свято-Юр'євської парафії в м. Фарель
Ваше Високопреосвященство!

Перш за все бажаємо Вам від Господа Бога здоров'я, бо за Васми завжди молимо Його в своїх молитвах.

Перед усім зібранням Парадіяльної Ради зачитав нам п. Франко Вашого листа, Владико, якого Ви написали до нього в березні ц. р. На нього й пишемо цього листа, як відповідь.

Дякуємо Вам за лист. Дякуємо й за Ваше «батьківське» ставлення до своїх дітей, які гідні були скласти свої голови за Вас, а Ви тепер називаєте нас «відступниками від православної віри» як зазначено у Вашому листі, і всіх тих, «хто буде слухати Службу Божу о. Митрофана, — теж відступники».

У Вашому листі зазначено, що «Бачинський вступив до марьявитської віри і що він святий антимінс назвав дрібницями». Через те

о. Митрофан і всі «відступники». І багато ще є зневаг, написаних Вами на о. Митрофана і Єпископа Євгена.

О, Господи-Царю, навчи мене бачити провини мої і не осуджувати брата моого, бо Ти благословений на віки вічні! Амінь.

Не нам це до Вас писати, бо Ви б мали нас навчати, як життя провадити. Не нам Вас учити, бо Ви — наш навчитель, — але відповідь належну приходиться дати.

Нас жах бере від Вашого листа. Ніколи ми не сподівалися чути від Вас цього. Ми Вас вважали за правдиву людину. Ми Вас вважали за посланого Богом на місію — спсти Українську Церкву для українського народу й зберегти заповіти священомученика митрополита Василя. Ми вважали, що Ви йдете по заповітах Ісуса Христа, але далекі Ваші діла від тої істини, що Христос заповідав. Христос сказав: «Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, що вас проклинають, творіть добро тим, що ненавидять вас, і моліться за тих, що вас переслідують». А в «Прав. Українцеві» ч. 19., лютий 1954 р. надруковано «Спасіння у прощенні» В. Чехівського. Він там пише так: «Чуеш, брате мій, що Христос каже: «Я простив тим, що хотіли камінням побити мене. Я простив тим, що хотіли в пропалля кинути мене, на гострі скелі. Я простив тим, що били Мене, плювали на Мене». Прощаю й тобі, що ображав мене своєю неуважою. Прости ж і ти, мій друже, всім тим, хто тебе образив». Так учив Христос. Так учили й Ви нас. А чи так робите Ви самі? Подумайте добре!

Через того тільки листа, в якому образив Вас о. Митрофан, що зробилось? Але, коли б Ви не звернули з шляху, яким ішли, — то ніколи таких листів до Вас ніхто не писав би. Але цей лист був двічі відкликаний, — і Ви не почули того голосу, що Христос учив, щоб простити образу. А Ви почали переслідувати не тільки його, але й тих, хто слухає його Богослужбу.

Апостол Павло в своєму Посланні до Римлян пише: «Хто ж нас відлучить від любові Божої, — чи недоля, чи утиск, чи переслідування, чи голод, чи нагота, чи меч?» А чи не переніс це все український народ? А чи зломили його волю й духа любові до Святої Церкви? Hi!

Ви не старалися тушити вогонь, який почав розгоратись навколо нашої Мучениці-Церкви, а навпаки почали його роздувати й дороздувалися до того, що зробили новий розрив Церковних Христових Риз. Це стало помітно ще з того часу, як з Австралії треба було їхати на єпископську висвяту протоіпресвітеру Коломійцеву-Майданцеву, але стався новий саботаж. Після того так само пророблено з Є. В. Бачинським.

А тепер отглянеться навколо й подивіться, що сталося з Святою Церквою? Почали займатися нехристиянськими й брудними накле-

пами на незаслужених цього осіб, почали вірити тим, хто найбільше болота напише на Єпископа Євгена й о. Митрофана. А чи Ви перевіряєте, хто то пише, і що він раніше робив, і як ставився до Соборноправної УАПЦ? Ми в цьому Вас попереджували. А чи Ви зараз розпитали хоч би у бр. Карпа Горобця, — хто цей Франко? І яке його ставлення було раніш до нашої Церкви? І брат Горобець Вам би написав.

Ми Вам писали: «Скажіть, — на кого Ви залишаєте людей у Німеччині?» — Ви нам не дали належної відповіді.

Ви пишете: «Читайте мое Послання Різдвяне 1954 р. і ним керуйтесь». Ми не тільки це Послання читаемо. Ми по декілька разів перечитуємо всі Ваші Послання, всі Ваші листи, які від початку зберігаються в нас. Перечитуємо журнали «Православний Українець». Перечитуємо «Діяння Першого Всеукраїнського Православного Собору» з 14—30 жовтня 1921 р. Читаемо «За Церкву, Христову Громаду, — проти царства тьми» В. Чехівського. Читаемо «Головні засади УАПЦ». І все це приходиться читати зі слізами на очах із величим болем серця нашого.

Це тому, що багато написано Церковних правил Соборноправної Церкви, — але, на превеликий жаль, якраз усе почалося робитись навпаки. У всіх правилах сказано, що в Соборноправній Церкві у вирішенні важливих питань має право Собор, а не окрема людина, який би вона високий сан не мала, — вона не може скасувати ухвал Собору. Менший являється окремий член, хоч і єпископ, а більший — громада Христова. Воля Церкви ставиться Церквою завжди вище волі єпископату.

Чи так зробила Мала Рада, на чолі з Вами? Чи не перекрутила вона ухвал Собору 1954 року? Чи не видали додаток дої резолюції в ч. 31 «Прав. Українця», яку хотіли приховати від ока людського? І чи пішли тими шляхами, як ухвалив Собор? Ні, пішли проти волі Церкви, — а Церква — це громада вірних.

В історичному розвитку життя нашої Церкви були часи, коли збивалися з правдивого шляху мало не всі до одного ієрархи. Вони, по слову св. Григорія, — «сліпі вожді», і Дух Святий, що жив у Церкві-тілі Христові, через вірних виводив на чисті води Корабель Церкви.

Ви пишете в своєму листі, що вівці мусять слухати голосу свого пастиря, — «а коли не слухають, то це не його вівці». А Христос сказав: «Добрий пастир покладає душу свою за вівці свої, і вони знають його голос. А наймит не є пастир: він покидає вівці свої, тікає від них, а вовк розпужує вівці». Чи не покинули Ви нас, овець своїх, на поталу вовкам? А тепер Ви думаете, що Отець наш Небесний дав нам камінь замісць Духа Святого. Не ховайте, не топчіть святого закону, не забороняйте меншому брату приходити до

Христа й Отця Небесного. Не закривайте дверей перед знесиленим тяжкою працею українським народом, що за переслідування Христової віри і Його святої Церкви очутилися на чужині.

У Вашому Різдвяному Посланні за 1954 рік Ви дорівнююсте м. Ніканору і його голос до голосу Івана Хрестителя, голосу янгола і множества янголів. До цього він трохи не підходить, а скоріше весь-го можна дорівняти до «пророка предсказателя», бо що він сказав, збулося по його слову. У «Прав. Українці» ч. 5, грудень 1952 р., зазначенено: «Владика Ніканор повторює те саме: «Шлях до цього відкритий кожному заколотнику окремо при умові розкаяння». Тут же ми читаемо Ваше Різдвяне Послання. Ви там кажете: «Любов'ю служіть одне одному... Коли ж ви гризете й заїдаєте один одного, то глядіть, щоб не були пожерті одне від одного». Так навчає св. Ап. Павло». І це залежить чи не в найбільшій мірі від керівників Церкви, які повинні у всьому бути прикладом. «Будьте прикладом для вірних у слові, житті, любові, дусі, вірі, чистоті...» і інш. Цей добромір Ваш заклик до інших зверхників Церков, — але Ви зараз самі стали на той шлях недобрих вчинків проти других. Але «блаженна отара, що вміє судити про пасовисько, відріжнати здорову страву від отрути». Так сказав епископ Целестін, коли царгородський патріярх Несторій свою волю поставив вище волі (народу) Церкви.

Це Ваше поєднання з м. Ніканором, що сталося проти волі народу, ніякої користі не принесло. Тим ієрархам треба не поєднання, а приєднання до себе. Це показало й з епископом Богданом. Чи Ви думаете, що люди не знають, чому притримали австралійського кандидата в епископи аж два місяці в Чікаго? Це відомо всім, бо еп. Богдан обіцяв Вам дати другого епископа, щоб висвятити еп. Доната, — а коли кинулось до діла, то кинуто камінь замість хліба. Довелося волею-неволею Малій Раді просити еп. Миколая.

Не краще й з м. Ніканором. Він як не визнавав святости й благодатності нашої Церкви раніше, — таким і зараз залишився.

У нас одна єдина втіха, коли скорбота на серці: ми читаемо або співасмо заповіді Блаженства, де Христос каже: «Щасливі, що плачуть бо вони втішаться. Щасливі ті, що жадають правди, як їжі та пиття, бо вони задовольняться. Щасливі витнажі за правду, бо таких є Царство Небесне. Щасливі, коли ганьбитимуть та гнатимуть, та ширитимуть про вас усяку лиху неправду та наклепи через мене. Радійте й веселітесь, бо велика нагорода буде вам на небесах!»

Господи Боже мій! Зроби мене достойним бути знаряддям миру Твого, щоб я мав любов, де ненависть, щоб я прощав, де ображають мене. Щоб я з'єднував, де сварка. Щоб я говорив правду, де панує обман. Щоб я приймав віру, де душить сумнів. Щоб я збуджував надію, де мучить відчай. Щоб я вносила світло в темряву, щоб я збуджував радість, де живе горе.

Господи Боже, зроби мене достойним того, щоб не мене втішали, а щоб я втішав. Щоб не тільки мене розуміли, а щоб і я інших розумів. Щоб не мене тільки любили, а щоб і я інших любив, — бо хто дає, той одержує, хто себе забуває, той знаходить, хто прощає, тому проститься, хто вмирає, той прокидається до нового життя.

Пишете в своєму листі, що «нас тепер велика численність», але не споминаєте про учасників визволення нашої Церкви: чому вони пішли в опозицію? Прислали й фото декого, щоб показати, які «міцні». Так має бути, бо просторі ворота й широка дорога веде до погибелі — нею багато ходить. А тісні ворота й вузька дорога, що веде до життя, і мало таких, що знаходять її (Матвія, 7, 13—14).

Отже, дорогий Владико, треба подумати про це, доки є час, бо за всякі наші неправдиві вчинки прийдеться відповісти перед Праведним Найвищим Суддею — Господом Ісусом Христом. Апостол Павло в своєму Посланні до Римлян пише: «Через жорстокість свою і нерозкаяність серця збираєш собі гнів на день гніву та об'явлення справедливого суда Божого» (2,5). Во гнів Божий з'являється з неба на всяку безбожність і неправду людей, що правду гальмуєть неправдою (1,8).

Ви пишете: Єпископ «Євген св. Антимінс назавв якоюсь дрібницею». Це може повірити тільки та людина, що втратила розум. Цим Ви хочете дорівняти еп. Євгена до беззаконників. Але як ми зазначили: за все треба буде давати відповідь перед Господом.

Пишете: «о. Митрофан відійшов від Соборноправної Церкви і добре зробив о. Гурський, що не пустив його служити в церкві, — я б і сам його не пустив». Це так зазначено у Вашому листі до п. Франка. Ще раз дякуємо за Вашу духовну «опіку».

о. Митрофан в сані священика переніс каторгу за святу Мученицю-Церкву й не відступив від неї, а прагне зберегти її такою чистою, як вона була з 1921 р., і за це він зробився «відступником»!

Знаємо, що цим листом ми можливо накличемо на себе «анатему», але наша остання порада: треба добре подумати та взяти за приклад, як каже Пасхальна Стихири: «Воскресіння день! Просвітимось урочистим святом і одне одного обнімемо, назовемо братами й тих, що ненавидять нас, — все простимо задля Воскресіння, і так застіваемо: Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що у гробах, життя дарував!».

Просимо Ваших молитов за нас, — а ми завжди молимось за Вас, як Господь заповідав нам молитися за всіх.

З пошаною вірні УАПЦ Соборноправної:

Голова ПРади — К. Горобець

Секретар — В. Потапів

Члени І. Плакущий, А. Євсюкова

ХРОНІКА

З'їзд представників Євангельських Церков

Конвент репресованих Євангельських Церков Східної Європи (перебуває на цей час в Гановері, Німеччина) організував 15—17 травня ц. р. при Євангельській Академії в Туттінгу, Баварія, З'їзд представників Євангельських Церков Східної Європи для обговорення становища її переслідувань Церков на цьому терені — під загальним гаслом — «Церкви в небезпеці». На цьому З'їзді були також і представники еміграційних Православних Церков в Європі. Від

УАПЦ Соборноправної був особисто запрошений на цей З'їзд Благовісник і Голова Краєвої Ради УАПЦ прот. М. Явдась. З'їзд заслухав і обговорив такі доповіді: проф. др. Г. Кох — «Становище Церков в державах східного блюку», представник Світової Ради Церков А. Шаберт — «Большевізм — запит до Християнських Церков», директор Академії др. В. Єнч — «Світовий рух за мир та Церква», пастор Шпігель-Шмідт — «Висновки та заєдання». Єп. Євген Бачинський, правлячий єпископ УАПЦ на Зах. Європу, надіслав цьому З'їздові привітання від УАПЦ в Зах. Європі.

ПОДЯКА

Церковно-Історична Комісія Краєвої Ради УАПЦ в Зах. Німеччині в свій час започаткувала видання історичних документів від роженої УАПЦ в 1921 році на Рідних Землях України. На видання цих документів Краєва Рада одержувала пожертви від вірних, переважно з ЗДА, через особу Аркадія Івановича Яременка, який передбачав оголосити подяку жертводавцям через ж. «Православний Українець». Така, подяка була надіслана до Редакції «ПУ» 15 липня 1954 року з відповідною статтею. Але з невідомих причин Редакція «ПУ» не оголосила ні статті, ні списку жертводавців, які допомогли Краєвій Раді УАПЦ Соб. в Зах. Німеччині виконувати це завдання публікації важливих документів УАПЦ.

Внесли пожертви нижче подані брати і сестри:

По 10 дол. — Пресер Григорій, Гаращенко Катерина, Яременко Аркадій, Зозуля Антін; 8 дол. — Старовійт Гліб; 7 дол. — Бондаренко Олександра; по 5 дол. — Мироненко Павло, Шерчинський Леон, Б-к В. К., Товбушенко Пеліп, Кондратенко Петро, Гичар Надія, Гмира Семен, Дяченко Григорій, Мусінко Володимир, Іващенко Іван, Павленко Павло; по 4 дол. — Дорош Андрій, Турянська Катерина, Шевченко Василь; по 3 дол. — Дяченко Олексій, Паламаренко Данило, Носенко Василь, Григоренко Михайло; по 2 дол. — Худолій Павло, Стубар Василь, Павленко Павло, Мазов Корній; по 1 дол. — Матвієнко Василь, Пашечко Адам, Бойко Володимир, Таранець Василь, Шурка Михайло, Дяченко Олексій, Пустовійт Микола, Коляда Ніна.

Разом 150 дол. Всім братам і сестрам сердечна подяка. Всі ці троє в свій час одержав Благовісник і Голова Краєвої Ради УАПЦ Соб. в Зах. Німеччині прот. М. Явдась і вжив для справи видання історичних документів УАПЦ.

КРАЄВА РАДА УАПЦ СОБ. В ЗАХ. НІМ.

12. VII. Свв. Апостолів Петра і Павла. Ран. Єванг. Іоан 21, 15—25.
Літург. Ап. 2 Корінф. 11, 21—32; 12, 1—9. Єванг. Мтв. 16, 13—19.
15. VII. Неділя 3-я по П'ятидесятниці. Глас 2. Ран. Єванг. Марк. 16, 9—20. Літург. Ап. Римл. 5, 1—10, Єванг. Мтв. 6, 22—33.
22. VII. Неділя 4-а по П'ятидесятниці. Глас 3. Ран. Єванг. Лк. 24, 1—12, Літург. Ап. Римл. 6, 18—23. Єванг. Мтв. 8, 5—13.
28. VII. Св. Рівноапостольного кн. Володимира. Ран. Єванг. Іо. 10, 9—16. Літург. Ап. Галат 1, 11—19; Римл. 8, 14—21. Єванг. Іо. 10, 1—9. Матв. 9, 9—13.
29. VII. Неділя 5-а по П'ятидесятниці. Пам'ять Свв. Отців шести Вселенських Соборів. Глас 4. Ран. Єванг. Луки 24, 12—35. Літург. Ап. Римл. 10, 1—10. Єванг. Мтв. 8, 28—9, 1.

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТА І ПРОПАМ'ЯТНІ ДНІ В ЛИПНІ

- 8—9. VII. 1709 Поразка українських і шведських військ під Білгородом.
16. VII. 1917 р. Протолошення в Києві про утворення Укр. Центральної Ради.
18. VII. 1775 Знищено москалями Січ Запорожську.
27. VII. 1834 Засновано університет у Києві. «Др Володимира Левицького»
-

КОМУНИКАТ УПЦ

Генеральне Церковне Управління УПЦ в Бразилії (що під зверненням митр. Іоана Теодоровича, США) видало в січні ц. р. Комунікат з протестом проти пресових повідомлень, що ніби шефом УПЦ в Південній Америці є еп. Олексій Пелипенко, — при чому ГЦУправління УПЦ в Бразилії засвідчило про наступне: «Щодо еп. Олексія Пелипенка нам відомо, що він належить до УАПЦ на чужині, підпорядкований митр. Ніканорові Абрамовичу, що резидує в Німеччині, має в Бразилії малу групу своїх вірних в одній парафії. Що ж до інформації про довголітній престиж еп. Пелипенка в боротьбі проти комунізму, — ми стверджуємо, що вся ієархія все духовництво і всі вірні були й є активними борцями проти комунізму, що переслідує й намагається знищити нашу Церкву, і жертвами його є св. пам. митр. Василь Липківський, митр. Микола Борецький, десятки єпископів і архиєпископів, тисячі священиків і мільйони вірних. Подаючи таке повідомлення, чинимо в тій цілі, щоб зняти з себе відповідальність за минулу, сучасну й майбутню діяльність і поступовання еп. Олексія Пелипенка, до особи якого українці в усьому світі не мають жадного довір'я й мають велике застереження, про що писала вся українська вільна преса». («Наш Клич» ч. 8 з 8 березня 1956 р.).

БЮЛЕТЕНЬ

Благовісництва й Краєвої Ради УАПЦ в Зах. Німеччині
ч. 3 (13)

Червень-Липень 1956 року

ЗМІСТ

Миколай Борецький, митрополит Київський і Всієї України (До 20-ої річниці після його смерті)	2
Лист митрополита Миколая Борецького	7
Лист Голови Директорії УНР С. Петлюри до Є. В. Бачинського	9
Отаман Вогонь — Прот. Василь Липківський серед повстанців	10
Аркадій Яременко — Пошматовані душі	11
I. П. Матюшенко — Як нам «допоміг» арх. Генадій Шиприкевич	16
Витяг з листа прот. Ю. Шумовського до еп. Рівенського Платона	18
Відповідь парафіяльної Ради УАПЦ Соб. в Фарелі арх. Тригорію Огійчуку	19
ХРОНІКА	24
Подяка	24

UKRAINISCHE AUTOCEPHALE ORTHODOXE KIRCHE (Konzilregierte) Nachrichtenblatt des Verkündigersamtes und Landeskonzils der UAOK in der Bundesrepublik

Nr. 3 (13)

Juni-Juli 1956

INHALT

Mykolaj Boretsky, Metropolit von Kyiw und der Gesamten Ukraine (Zur 20. Wiederkehr des Todesjahres) * Brief des Metropoliten Mykolaj Boretsky * Brief des Präsidenten des Direktoriums der Ukrainischen Volksrepublik S. Petlura an E. W. Batschynsky * Ataman Wohoń — Erzbischof Wasyl Lypkiwsky bei den Aufständischen * Arkadi Jaremenko — Zerrissene Seelen * I. P. Matiuschenko — Wie hat Erzbischof Genadi Schypyrykewytsch uns „geholfen“ * Auszug aus einem Brief des Erzbischofers J. Schumowsky an Bischof Platon von Riwne * Antwort des Pfarrkonzils der UAOK (Konzilregierten) in Varel an Bischof Hryhorij Ohijschuk * Chronik: * Dankesagungen.

UKRAINIAN AUTOCEPHALOUS ORTHODOX CHURCH (Council ruled) The Bulletin of the Office of the Announcer and Regional Council of the UAOC in Western Germany

No. 3 (13)

June-July 1956

CONTENTS:

Mykolay Boretsky, Metropolitan of Kyiv and of the Entire Ukraine (To the 20th Anniversary of His Death) * Letter of Metropolitan Mykolay Boretsky * Letter of the President of Directorium of the Ukrainian National Republic S. Petlura to E. V. Bachynsky * Ataman Wohoń—Archpriest Vasyl Lypkivski among the Insurgents * Arkady Yaremenko—Torn Souls * I. P. Matiushenko—How did Archbishop Genady Shypyrykewitch “help” us? * Extract from a Letter of Archpriest Y. Shumovsky to Bishop Platop of Rivne * Answer of Parish Council of the UAOC (Council Ruled) in Varel to Archbishop Hryhory Ohijschuk * Chronicle: * Appreciations.

ARKADIJ JAREMENKO
1252 No. Cleaver Street
Chicago 22, Illinois

Per M. Demyanyuk
1046 Washington Ave.
Allentown, Pa.

